

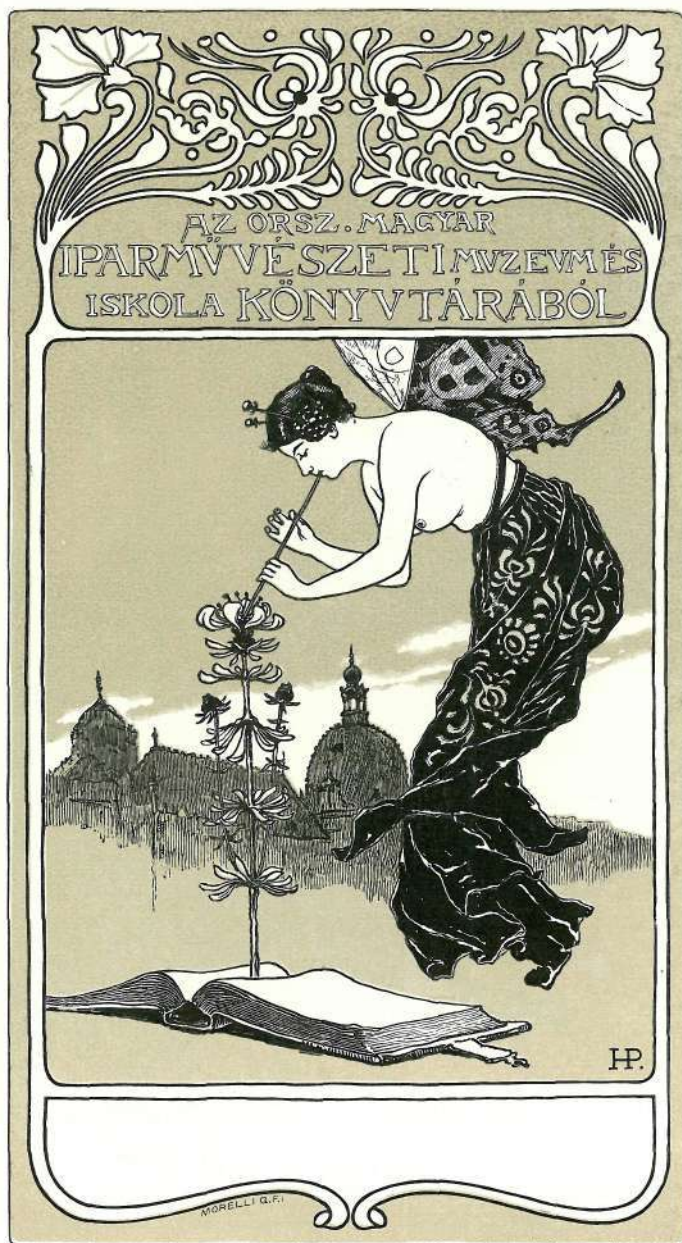
Rozsnyay K.

Az orsz. magyar iparművészeti múzeum és iskola könyvtárának címjegyzéke. Szerkesztette Czakó Elemér. Bpest, 1900. Kapható Eggenbergernél; ára 2 korona.

Az Iparművészeti Múzeum és iskola könyvtárának feladata, a művészi ipar számára tervező művészeknek és műiparosoknak, a művészetről kellő tájékozást és anyagot nyújtani. Létjogosultsága e könyvtárnak a közízlés sokoldalú követelményében gyökerizik, melynek mindaddig nem felelhetünk meg, míg társadalmunk annak az osztályának, mely a művészi ipar tárgyait van hivatva megvalósítani, rendelkezésére nem bocsátunk az iparművészet minden ágát felölelő szakkönyvtárt. A mai ízlés, még a legkezdetlegesebb munkástól is bizonyos képzettségi fokot kíván meg; mennyivel inkább követelőleg lép föl az iparművészettel szemben, kitől a képzőművésznél is népszerűbb és közvetlenebb hatást vár. A művészi ipar fellendülésének tehát egy jól rendezett és könnyen hozzáférhető szakkönyvtár az első alapfeltétele, hol a művészet emlékei egybegyűjtve, a modern haladást élénken közvetítő lapokkal biztos és kimerítő útmutatással szolgálnak a korok, népek és stílusok fejlődéséről és lényegéről; csak ezeknek az eszközöknek segítségével fog erősödhetni korunk magyar iparművészete.

Az iparművészeti szakkönyvtár, kiváló fontosságához megfelelően bocsátja katalógusát a közönség rendelkezésére. Rövid bevezetés után, melyben keletkezésének történetét ismerteti, három főformában nyújt a címjegyzék felvilágosítást a könyvtár anyagáról. Először szakfelosztásban hozza a könyvnek pontos bibliografiai címét, másodsor az összes tulajdon- és helynevekről egy ábécé-rendű mutatóban számol be. Harmadsor gyakorlati szempontból szükségesnek mutatkozott egy tárgymutató szerkesztése, főleg azok számára, kik stíltani- és nyelvismeret hiánya miatt a szakrendszer útmutatásából és az idegen nyelvű könyv címéből nem bírják megérteni a mű tartalmát. A szakrendszer első sorban gyakorlati és általános bibliográfiai vezérelvek alapján készült. Többnyire tárgyi felosztáson belül stíltani részletezések jönnek s e tagozott szakrendszer a kutató alapos tájékoztatásának célzatával készült. A katalógus szerkesztője különös súlyt helyezett arra és ebben simúl az Iparművészeti Múzeum szelleméhez, hogy a magyar nemzeti stílus mindenütt kidomborodjék; a hol lehet, külön csoportot képez a magyar műipar, pl. az ornamentikában külön helye jutott a magyar diszító elemeknek s a textiliparban a hazai varrottasnak, stb.

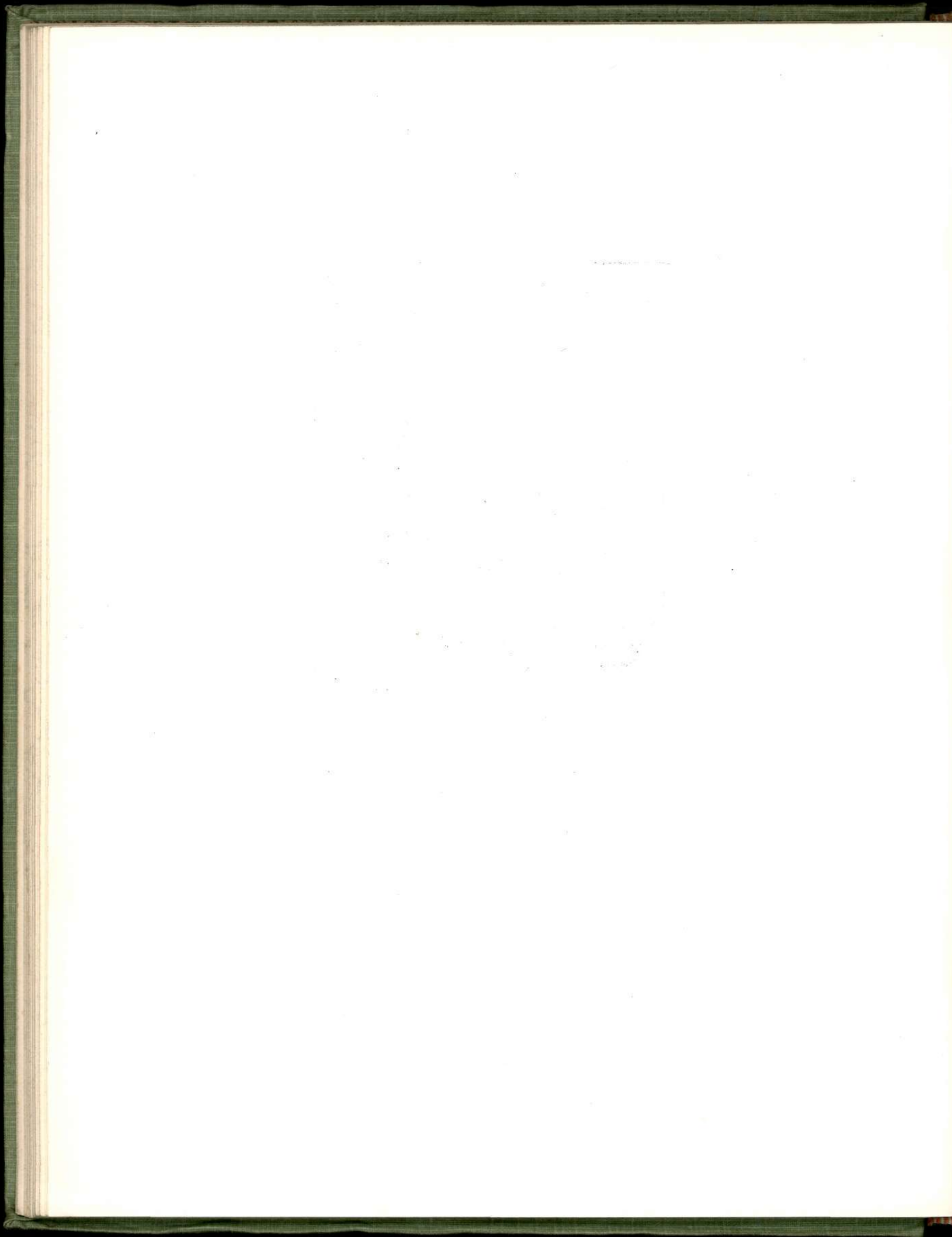
A könyvtári anyag megfelelő körülmé-

PAP HENRIK RAJZA.

METSZETTE: MORELLI G.

AZ IPARMŰVÉSZETI MŰZEUM ÉS ISKOLA KÖNYVTÁRÁNAK EXLIBRIS-E.

téssel van egybegyűjtve. Nincs az iparművészetnek egy ága sem, melyből a forrás és alapvető munkák hiányozzanak. Sajátos jellege pedig abban rejlik, hogy nagy fáradtsággal és áldozattal szereztek be a kiállított

Különös érdeket ad e címjegyzéknek a díszes könyvtári exlibris. A tervezés Pap Henrik festőművész tanárt dicséri. Mi is bemutatjuk olvasóinknak, hogy alkalmuk legyen meggyőződni, a kedves szimbolum

Vágó Pál rajza.

„PETÓFI ÖSSZES KÖLTEMÉNYEI“ C. DÍSZMŰBŐL.

vagy bármiképen hozzáférhető magyar műkincseknek eddig még kiadatlan fényképei és rajzai. Mindezekről azonban részletesebben remélhetőleg a nem sokáig késő „Műlapok katalógusa“ fog beszámolni.

és a magyaros diszítés egyaránt mily hivattá teszik a könyvtár karakterének képviselésére. A művészi reprodukcióra, a magyar sokszorosító művészek atyamestere: Morelli Gusztáv tanár tette alkalmassá,

kinek fametszetű kivitele művészet dolgában semmivel sem áll hátrább annál, a mit tolmácsol. S hozzá kell tennünk, hogy mind-

két művész tisztán hazafias áldozatkészségből lepte meg a könyvtárt e könyvornamentikai szempotból kiváló alkotással.

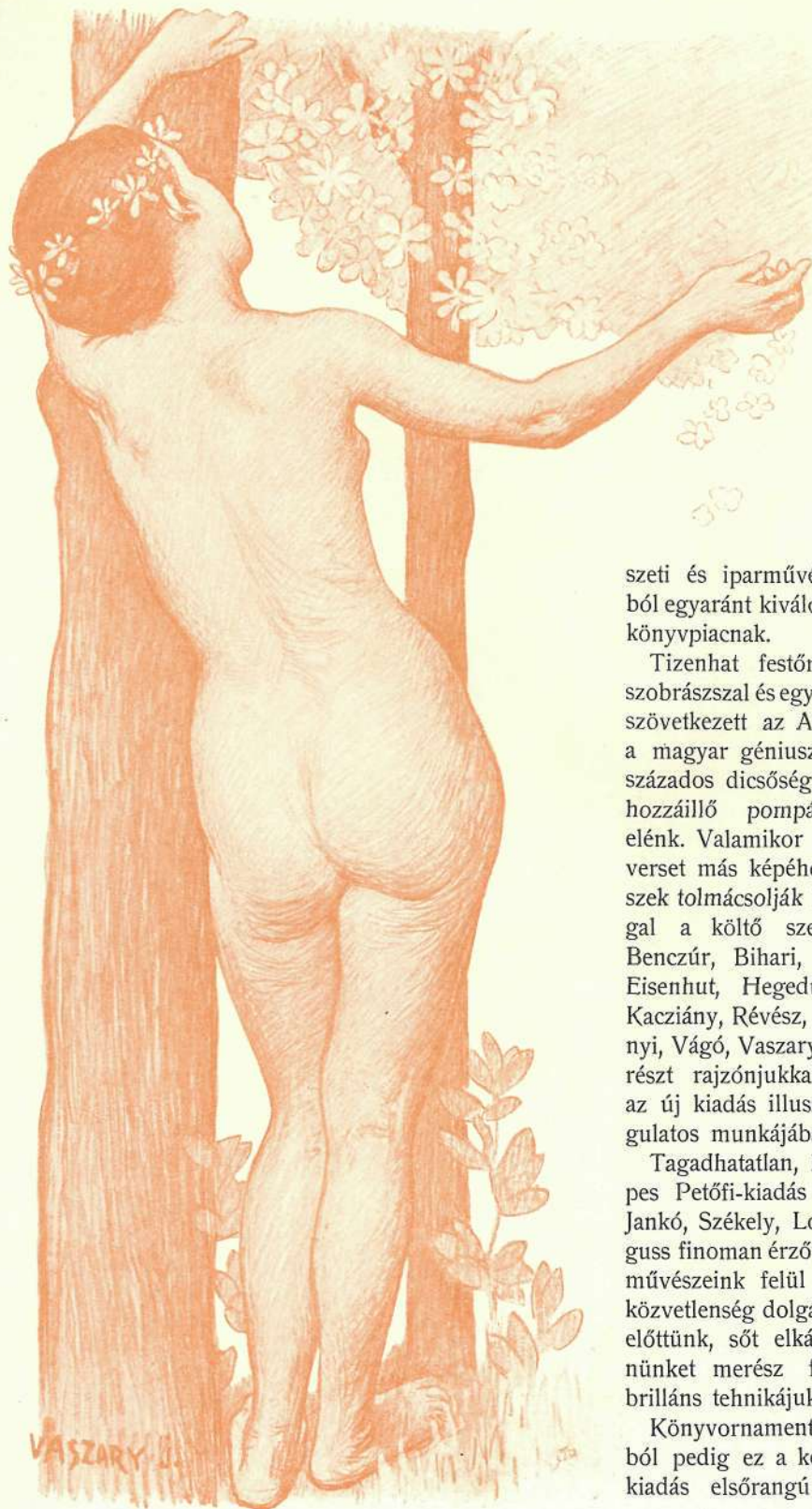
Vágó Pál rajza.

„PETŐFI ÖSSZES KÖLTEMÉNYEI“ C. DÍSZMŰBŐL.

Petőfi összes költemé-
nyei I–II. kötet. Budapest,
Athenaeum, 1900. Ára: 72
korona.

Megszoktuk már, hogy az ünnepi alkalomra megjelenő díszművek aranyos kötési hitvány, külföldről kölcsönzött dúcokkal diszített szöveget takarnak. Sőt általános jelleg nálunk, a részletfizetéses alapon az úgynevezett „művelt családok asztalára“ bevonuló kiadványoknál, hogy idegen díszszel páváskodnak.

Többszörös örömmel kell tehát megemlékeznünk az Athenaeum nagy Petőfi-kiadásáról, mely irodalomtörténeti, művé-

szeti és iparművészeti szempontból egyaránt kiváló terméke a hazai könyvpiacnak.

Tizenhat festőművészszel, egy szobrászszal és egy műtörténészszel szövetkezett az Athenaeum, hogy a magyar géniusz fejedelmét félszázados dicsőség után is friss és hozzáillő pompában varázsolja elénk. Valamikor a nagy költő írt verset más képéhez, ma a művészek tolmácsolják lelkes buzgósággal a költő szellemét. Baditz, Benczúr, Bihari, Böhm, Ebner, Eisenhut, Hegedűs, Karlovszky, Kacziány, Révész, Roskovics, Spányi, Vágó, Vaszary, Wagner vettek részt rajzójukkal és ecsetjükkel az új kiadás illusztrálásának hangulatos munkájában.

Tagadhatatlan, hogy az első képes Petőfi-kiadás diszítőit, Zichy, Jankó, Székely, Lotz, Keleti, Greguss finoman érző csoportját ifjabb művészeink felül nem múlják a közvetlenség dolgában, de pótolják előttünk, sőt elkápráztatnak bennünket merész felfogásukkal és brilláns tehnikájukkal.

Könyvornamentikai szempontból pedig ez a kétkötetes Petőfi-kiadás elsorangú helyen áll a

Vaszary J. rajza.

„PETŐFI ÖSSZES KÖLTEMÉNYEI“ C. DÍSZMŰBŐL.

magyar irodalomban és élénken tanusítja a kiadó-társulat őszinte s áldozatkész hódolatát a költőkirály iránt. Érdekléssel nézünk a nagyra nőtt Athenaeum első bemutat-

része kifogástalan, a betűk újak s az elrendezés és beosztás Szana kiváló ízlését dicséri. A mű tulajdonképeni ékessége, a külön műlapokra nyomott illusztrációk. A szub-

„PETŐFI ÖSSZES KÖLTEMÉNYEI“ C. DÍSZMŰBŐL.

Révész Imre rajza.

kozását e kiadványban és meg vagyunk elégedve avval, a mit új gépeivel s ujonnan szervezett sokszorosító művészeti erejével produkálni képes. A Petőfi-kiadás nyomdai

tilis fénymetszetű eljárást alkalmazták ennél, a melynek előállítására nemcsak megbízható gépeket, de valódi művészi tudást igényel.

Különös beccsel bír a kötés is. Nem-

csak mivel hazánkban maga nemében egyetlen cérnafűző géppel készült, de mert művészi megoldásánál kiváló két művészünk működött közre. A kötés díszje Horti Pál pályadíjat nyert tervezete szerint készült s igen szép sikerrel vitte ki a társulat saját gépeivel úgy selyem-, mint vászonra. Egy-egy plaquette is emeli a kötetek művészi értékét. Az egyik Petőfi mellképét, a másik emléksobrát ábrázolja, Szárnovszky finomsággal készült mintázása után; anyaga ezüstözött bronz.

Kétségtelenül megérdemli Petőfi költészetét, ennyi műbecsű alkotásnak díszes csoportosítását, másrészt azonban az Athenaeum kiadótársulat és lelkes művészgárdája is búsán kiérdemelték, hogy a közönség minél melegebben érdeklődjék, a nagy költő műveinek e díszes kiadása iránt. Cz.

Könyvkötői díszművek. Műipari munkák válogatott gyűjteménye. Ily címen Halfer József budapesti könyvkötőmester száz könyvcímlap-tervezetének reprodukciójából álló munkát adott ki, mely a címfelirat szerint mintalapok gyűjteményét akarja képezni könyvkötők és vésők számára. Érdekesnek tartjuk a mű felemlítését, mert ebben a szakmában minálunk még ilyen minta-gyűjtemény nem jelent meg és bizonyára buzgalom- és áldozatkészségnek tudhatjuk be inkább, mint az anyagi nyereség reményének a mű megjelenését. Kár, hogy tartalmával nem érthetünk egyet. A lapok legtöbbször a közelmúlt szellemtelen, hol a barokk, hol más formák felé hajló stílusát mutatja s bár kivitele szép, éppenséggel nem tud felmelegíteni. Az a néhány magyaros ornamentikájú lap (a szerző saját terve) nagyon is egyszerű, rendbeszedése, sorbaállítása a népies motívumoknak, minden különösebb művészi íz nélkül. Ilyen volt az 1885-ki kiállítás magyarsága. Ha már annyit áldozott a kiadó, bizony nem ártott volna több eredetiséget és modern ízt beleadni gyűjteményébe, ha mindjárt egy kis utánjárásba és költségbe került volna is. Az itt közlött dolgokon már rég túl vagyunk. De azért elég hasznavehető lenne a gyűjtemény rajzmintakép könyvkötők

Magyar Iparművészet.

számára és soványan felszerelt ipariskoláinkban. Mindenesetre jobb, ha ezeket rajzolják, a mik nekik valók, nem úgy, mint egy szabolcsi város iparrajztanfolyamában láttam, a hol pl. a szűcsinasok toscanai oszloprendet szerkesztettek. G. J.

Meyer u. Eyth: Das Malerbuch. I–II. Bd. Leipzig, Seemann, 1899. 4°. Ára: 28 korona 80 fillér.

Franz Sales Meyer neve eddig az iparművészeti szakirodalomban úgy ismeretes, mint a ki hasznos és népszerű dolgokat ír. Könyvei igen el vannak terjedve; eszteregályos, lakatos és ács munkákról, de főleg az ornamentikáról írott műve nagy közönséget hódított magának. E sikerének egyik titka, hogy többnyire az illető műiparág mesterével szövetkezik s így nem olyan professzoros, száraz rendszerezést nyújt, hanem hű útmutató és segítőként simúl a gyakorlati élet követelményeihez. A *Malerbuch* is – melyet Eyth festőművészszel szerkesztett – kimerítő és alapos felvilágosítással szolgál laikusoknak úgy, mint maguknak a mestereknek a díszítő festészetéről.

Két kötetből áll e mű: az első szöveg, a második kép. Bár nem tartoznak szigorúan össze, mégis mintegy kiegészítik egymást.

A szövegekönvben megismerkedhetünk a díszítő festészet fejlődésével korok, népek és stílusok szerint, mindenütt megfelelő ábrák oktatnak a motívumok alapelemeire és elrendezési módjára. Becsesebb a további rész, melyben a díszítő festészet technikai oldalát magyarázzák meg a szerzők. Egy kis szintan, egy kis kémia (hasznos utasításokkal) után főleg az eszközök és festészet eljárássok különféle válfajairól nyújtanak szakszerű felvilágosítást.

A második kötet, a minták könyve, már nem bir oly értékkel. Igaz ugyan, hogy gondosan vannak az egyházi, nyilvános és magán épületek külső és belső díszítéséhez szolgáló tervezetek összegyűjtve, azok megoldásai azonban jobbára régebbi stílusok, – többnyire német reneszánsz és rokokoszellemében készültek. – ó.

Ideen von Olbrich. Gerlach és Schenk kiadása. Bécs – Budapest. 78 oldal. Ára 12 korona.

A bécsi Wagner-iskola egyik legkiválóbb s leggyakrabban emlegetett művész tagjának munkáit találjuk egybegyűjtve abban a díszes művecskében, a mely most került a közönség elé. Olbrich – a ki tudvalevően a hesszeni nagyherceg meghívására Darmstadtba költözött s az ottani művész kolóniának a vezére, – határozott egyéniséggel bíró művész, a ki költői lelkületének egész melegét bele tudja vinni terveibe. E mellett gondolkodó fő s jól ismeri minden csinját-bínját az anyagnak, a melylyel dolgozik. Nem törekszik olcsó hatásokra s mindig megtalálja a kellő formát arra, hogy a szép-érzék, a célszerűség s a technikai követel-

ményeket kielégítse. Mint minden ízében modern művész, sokoldalú s egyenlő sikerrel tervez épületet, síremléket, szobaberendezéseket, tapétákat, egyszerű könyvdiszítéseket, stb.

A most megjelent munka jobbára bútorterveket tartalmaz. Számos kép, az Olbrich révén híressé vált, Bécs melletti Friedmann-féle villának belső berendezését ábrázolja, a mely bucstújáróhelye lett a modern művészet barátainak.

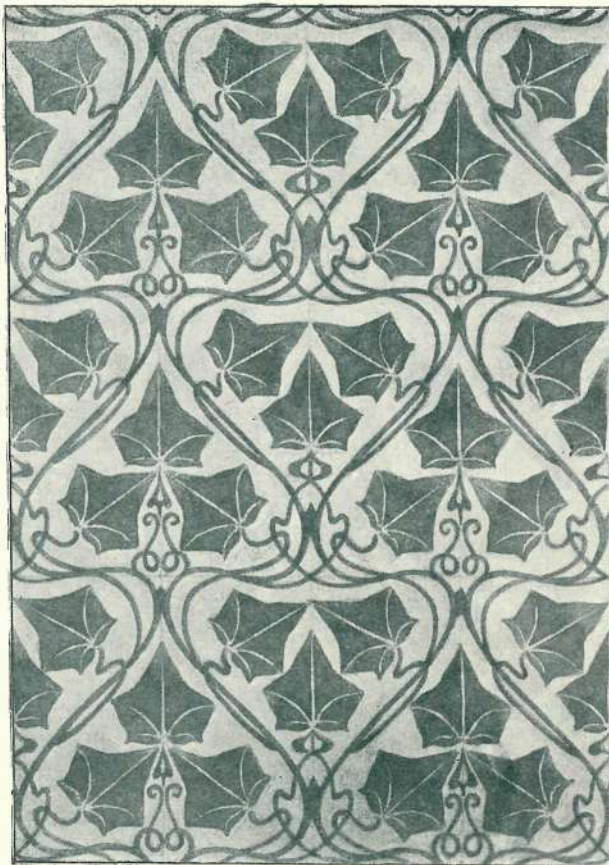
A szeretetteljes gondosság, a melylyel Olbrich dolgozik, a legigénytelenebb munkáján is szemellátható. Utalunk a többi között a F. villának cselédszobájára s a szivattyúgép házára.

Melegen ajánljuk a tartalmas művet tervezőinknek s mindazoknak, a kik a modern törekvésekkel rokonszenveznek. Hevesi Lajos kitűnő író-társunk, lelkes bevezető sorokat írt a műhöz és ezek magukban véve is megérdemlik, hogy azt megszerezzük. Gy.

Decorative Anregungen. H. E. v. Berlepsch-Valendas. Leipzig, Meiszner. 1899.

A német professzorokat elfogta a szecessziónak gúnyolt modernitás láza. Már Hofmann, sőt Müller és Mayer nevű urak is nap-nap után ontják a Moderne Stil, Neue Formen, Aller-neueste Motiven című műveket, a melyekben az unalomig variálják a gyökérből fejlesztett virágot és a szerpentin lehetetlen kunkorodásait. Az okvetlen feltűnőt és újdonságot termelni akarodó gyöngye komponálók tengeréből örömmel halásszuk ki Berlepsch-Valendast.

Berlepsch egyik legjelentősebb dekoráló művésze Németországnak. Semper követői közt vezető helyet biztosított magának. Művei már nem kísérletek, hanem megérett tanulmányok

TAPÉTA.

Tervezte Bugát Imre.

gyümölcssei. A természet az, hová motivumokért fordult s megáldott tehetségével e bő forrásból merítve, egyéniségének bélyegét viselő műalkotásokat produkált. *Decorative Anregungen* című legújabb kiadványában egy sorozat könyvtábla díszítési kompozíciót kapunk tőle. Sok modernség és szépség van bennök egybegyűjtve. A növényi formák stilizálását és színezését mesterien érti. Színskálája nem nagyon gazdag, bizonyos korlátozásokkal dolgozik és épp ez által hatnak síkba rajzolt díszítményei oly kedvesen; látszik, hogy az anyag természetére, a mely számára dolgozik, tekintettel van. Mert nincs ízléstelenebb, mint ha ilyen természetű felületeket, minő a könyvtábla is, pazar színezéssel, tarkán, sőt talán rikítóan kezelnek. Egyszerű eszközökkel hatni, mindig a legnagyobb művészet volt és marad. Ha ezt figyelembe vennék hazai művészeink, nem volna okunk a bizánci kéziratok, korvinák, s a cinquecento könyvtábláit irigyenünk és „díszkiadású” nagyjaink köntöse korunk művészi színvonalán állana.

Berlepsch-Valendas lapjait azonban haszonnal tanulmányozhatják nemcsak a könyvtábla tervezők, hanem azok is, a kik a textil

ipar számára és tapétát akarnak tervezni, s általában a díszítő festők. Hangsúlyozni kívánjuk azonban, hogy e tervezetek főleg tanulmányozásra alkalmasak, másra nem ajánlatosak. Nem pauzálni való mintalapok ezek, hanem egy jó iskola, gondolkodó művészek számára, a kik nem „Vorbilderek” vagy már megrajzolt kész motívumokból éldegélnek, hanem a természet formáit saját eredeti felfogásukkal művészetük keretében alkalmazni óhajtják. Cz.

Innen Dekoration cím alatt, a darmstadti agilis Koch-cég kiadásában megjelenő jeles folyóirat most fejezte be tizedik évfolyamát. Szívesen elismerjük, hogy lap-társunknak pályafutása, a melyre annak szerkesztői jogos önérettel tekinthetnek vissza, folytonos haladást mutat. A most megjelent januári füzet a hirneves belga művészek, Van de Veldenek munkáiból egy tekintélyes sorozatot közöl. A folyóirat jó szolgálatot tehet mindazoknak, kik a lakás berendezéssel foglalkoznak s tájékozást akarnak szerezni maguknak, az e téren felmerülő nevezetesebb jelenségekről s ezért azt olvasóinknak figyelmébe ajánljuk.

